

Gemeente Uithoorn

Nota activabeleid 2019

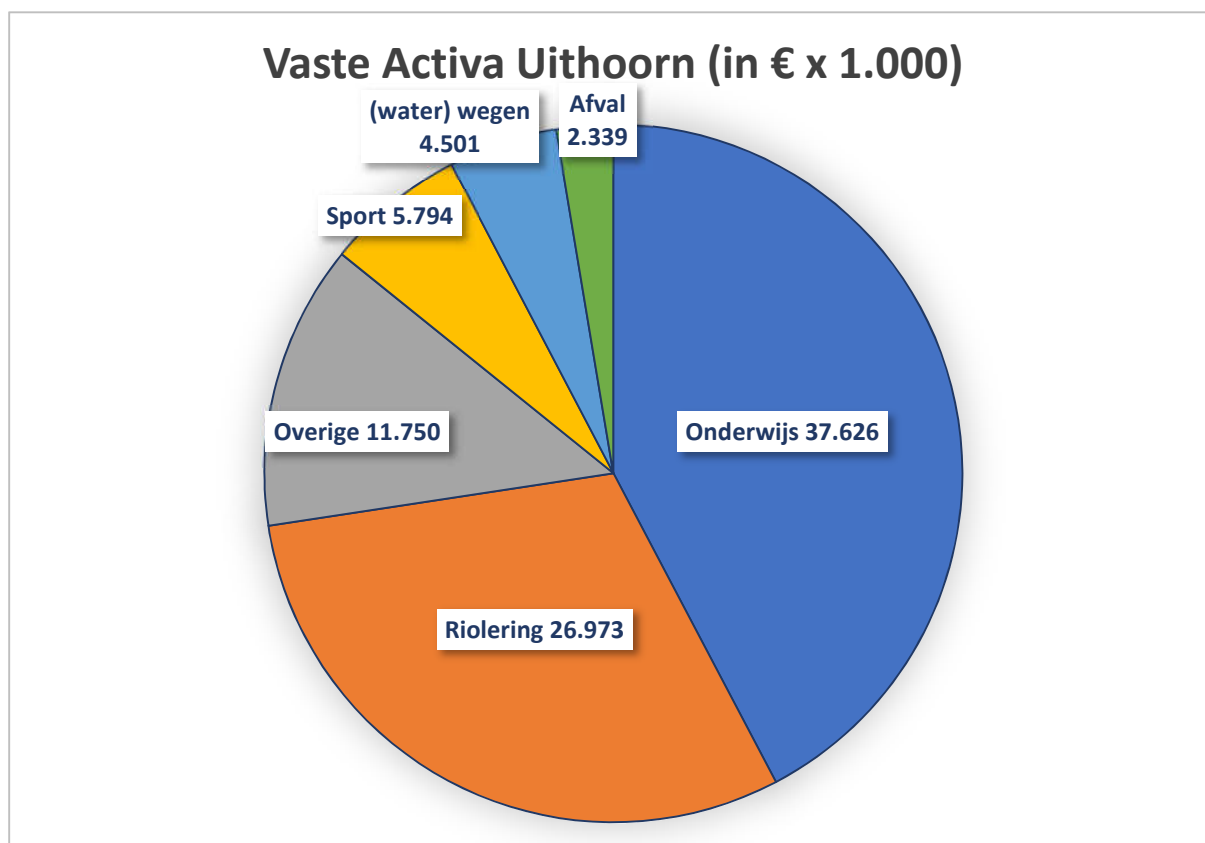
Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doel en wettelijk kader	3
1.3 Leeswijzer.....	4
1.4 Belangrijke aanpassingen wettelijk kader.....	4
2. Activeren van activa.....	5
2.1 Soorten activa	5
2.1.1 Immateriële vaste activa.....	5
2.1.2 Materiële vaste activa (MVA)	5
2.1.2.1 Investerings met economisch nut	6
2.1.2.2 Investerings met economisch nut, met heffing.....	6
2.1.2.3 Investerings met maatschappelijk nut	6
2.1.3 Financiële vaste activa	6
2.2 Criteria voor activeren	7
2.3 Kaders voor activeren	7
3. Waarderen van activa	8
3.1 Inleiding.....	8
3.2 Waardering tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs	8
3.3 Restwaarde	8
3.4 Vervangingsvoorziening	8
3.5 Afwaarderen activa	9
3.6 Kaders voor waardering	10
4. Afschrijven van activa	11
4.1 Inleiding.....	11
4.2 Afschrijving, afschrijvingsmethode en rente.....	11
4.3 Moment van starten afschrijven.....	12
4.4 Bedrag van activeren.....	12
4.5 Restwaarde en afschrijving	12
4.6 Reserve ter dekking van afschrijving en rente	12
4.7 Kaders voor afschrijven	13
5. Stelsel- en schattingswijzigingen.....	14
5.1 Kaders voor stelsel- en schattingswijzigingen.....	14
Bijlagen.....	15
Bijlage 1. Definities.....	15
Bijlage 2 Afwegingskader duurzame waardevermindering toepassen.....	16
Bijlage 3 Afschrijvingstabel	17
Bijlage 4 Relevante wet- en regelgeving BBV.....	19

1. Inleiding

De nota Activabeleid gaat over de manier waarop de gemeente Uithoorn zijn bezittingen waardeert. Specifiek gaat het om grotere investeringen met een meerjarig nut zoals (onderwijs)gebouwen, wegen en riolering. Deze bezittingen zijn op de balans verantwoord onder de vaste activa. Deze nota is een herziening van de nota van 4 december 2008.

De omvang van de vaste activa van Uithoorn verschilt jaarlijks door afschrijvingen en investeringen. Op dit moment bedraagt de waarde van de vaste activa € 89 miljoen; deze is als volgt verdeeld.

De komende jaren zal de omvang van de activa toenemen door de investeringen in wegen (dorpcentrum), riolering (GRP-6) en sportaccommodaties (De Scheg).

1.1 Aanleiding

Er zijn meerdere redenen om de nota activabeleid te actualiseren. Er is behoefte aan de duidelijke richtlijnen ten aanzien van investeringen, rente en afschrijvingen. Ook is het vanuit goed opdrachtgeverschap in de richting van DUO+ gewenst om deze spelregels duidelijker vast te leggen. Daarnaast is aanpassing van de nota noodzakelijk als gevolg van de aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) op 5 maart 2016¹ en de veranderingen rond dit onderwerp vormgegeven volgens de richtlijnen van de Commissie BBV. De BBV geldt als hogere regelgeving ten opzichte van de nota. Uithoorn werkt in de praktijk natuurlijk volgens het BBV, maar na vaststelling van deze nota zijn onze lokale regels ook weer in lijn met de BBV.

1.2 Doel en wettelijk kader

Deze nota is primair bedoeld als instrument ten behoeve van de kaderstellende rol van de gemeenteraad. Daarnaast geeft het actuele afschrijvingstermijnen/ spelregels ten behoeve van de administratieve verwerking van nieuwe investeringen per 2019. Het wettelijk kader betreft allereerst artikel 212 van de Gemeentewet, ofwel de financiële verordening gemeente Uithoorn. In artikel 12

¹ https://www.commissiebbv.nl/file/download/57979761/notitie_materiele_vaste_activa_december_2017.pdf

van de financiële verordening is onder andere over waardering en afschrijving vaste activa het volgende opgenomen:

Het college biedt de raad ter vaststelling een nota activabeleid aan. De in deze nota opgenomen kaders betreffen de waardering, de afschrijvingstermijnen en de te hanteren methodiek van afschrijvingen.

Daarnaast gaat hoofdstuk V, artikel 59 tot 65 van het BBV² over waardering, activering en afschrijving van activa. De tekst van deze artikelen is opgenomen als **bijlage 4** in deze nota.

De Nota activabeleid 2019 treedt in werking met ingang van 1-1-2019 en komt in de plaats van de nota van 4 december 2008.

1.3 Leeswijzer

In deze nota wordt ingegaan op de meest relevante wettelijke voorschriften. Deze vinden met name zijn grondslag binnen het BBV. De nota volgt een logische indeling met betrekking tot de vraagstukken omtrent activabeleid en beschrijft daarmee respectievelijk de onderwerpen Activeren, Waarderen en Afschrijven. Aan het einde van elk van deze hoofdstukken wordt een samenvatting gegeven van de concrete kaders die Uithoorn hierbij hanteert. In de bijlagen zijn diverse verdere uitwerkingen opgenomen. In **bijlage 1** staat een overzicht met een verklaring van een aantal definities die voorkomen in deze nota.

1.4 Belangrijke aanpassingen wettelijk kader

Per 5 maart 2016 is het BBV gewijzigd, waardoor er op onderdelen een nieuw wettelijk kader is ontstaan. De volgende belangrijkste onderdelen zijn aangepast:

- De systematiek van activering en afschrijving is voor alle investeringen gelijk getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut moeten, evenals investeringen met een economisch nut, worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. (art. 59 + 64 BBV);
- Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief, moeten op de waardering daarvan in mindering worden gebracht (art. 62);
- Bijdragen uit reserves mogen niet meer in mindering worden gebracht op investeringen met maatschappelijk nut (art. 62, lid 3 vervallen);
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden (bijv. verstrekte leningen) worden niet meer onder de financiële vaste activa maar onder immateriële vaste activa geactiveerd. De afschrijvingsduur is maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt (art. 34 + 64).

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0014606/2019-07-01>

2. Activeren van activa

2.1 Soorten activa

Activeren is het als bezitting op de balans opnemen van aangeschafte of vervaardigde zaken die langer dan één jaar (meerjarig nut) tot de beschikking van onze gemeente staan. In het BBV zijn verschillende regels opgenomen over activeren, waarderen en afschrijven. Enkele regels zijn algemeen, maar er zijn ook specifieke regels die gelden voor de verschillende categorieën vaste activa.

Op de balans worden twee typen activa opgenomen; vaste activa en vlottende activa. Het onderscheid hiertussen is gelegen in het voornemen om activa duurzaam of niet duurzaam te gebruiken. De activa waar deze nota over handelt betreft vaste activa. In het BBV (artikel 33) wordt bij de vaste activa onderscheid gemaakt in:

1. Immateriële vaste activa;
2. Materiële vaste activa;
3. Financiële vaste activa.

Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd (artikel 62, lid 1 BBV, minus eventuele bijdragen van derden.

2.1.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan volgens artikel 34 van het BBV uit:

- A. kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio;
- B. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaalde investering (actief);
- C. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

In de financiële verordening van de gemeente Uithoorn zijn geen nadere regels opgenomen over het al dan niet activeren van bovenstaande kosten. Het is aan de gemeente om hier in deze nota een keuze in te maken.

- Ad A. Voor wat betreft het activeren van kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio blijkt dat dit in de praktijk in Uithoorn niet voorkomt. Indien hier in de toekomst wel eventuele kosten aan zijn verbonden, worden deze opgenomen binnen de exploitatie en dus niet geactiveerd, tenzij de raad anders besluit.
- Ad B. Kosten van onderzoek en ontwikkeling, welke leiden tot voortbrenging van een actief, maken onderdeel uit van de investering, en worden als zodanig geactiveerd onder de (materiële) vaste activa.
- Ad C. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden in principe geactiveerd als voldaan wordt aan de wettelijke bepalingen hiervoor. Denk bijvoorbeeld aan de bijdrage voor de Amsteltram of andere regionale projecten.

2.1.2 Materiële vaste activa (MVA)

Volgens artikel 35 van het BBV bestaan er twee soorten materiële vaste activa:

- A. investeringen met een maatschappelijk nut;
- B. investeringen met een economisch nut.
- C. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Alle drie de soorten investeringen moeten apart zichtbaar gemaakt worden op de balans. Indien er sprake is van een samengestelde investering met dezelfde functie, worden deze ook geactiveerd (bijvoorbeeld aankoop van meerdere laptops).

2.1.2.1 Investerings met economisch nut

Dit zijn de investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven (tarieven) en/ of verhandelbaar zijn (verkoop). Voorbeelden hiervan zijn investeringen in gebouwen, vervoermiddelen, installaties, automatisering en ook investeringen in afvalstoffeninzameling en riolering. Het gaat nadrukkelijk om de mogelijkheid middelen te verwerven. De gemeente kan er zelf voor kiezen om ergens geen of geen kostendekkend tarief te rekenen, maar die keuze is niet van invloed op de vraag of het actief economisch nut heeft en moet worden geactiveerd. Eenzelfde redenering geldt voor de verhandelbaarheid.

De volgende regels zijn van toepassing:

- De investeringen **moeten** worden geactiveerd (artikel 59, lid 1 van het BBV). Een uitzondering wordt gemaakt voor kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde, zoals een schilderij van een beroemd kunstenaar. Deze worden niet geactiveerd (artikel 59, lid 2 van het BBV);
- Directe kosten van software vallen ook onder materiele vaste activa en **kunnen** worden geactiveerd (stellige uitspraak BBV). Bij Uithoorn zijn de (meeste) softwarepakketten ondergebracht bij Duo+ ;
- **Bijdragen van derden** die in directe relatie staan met het actief **moeten** in mindering gebracht op de investering. Deze netto-methode is verplicht voor alle investeringen (artikel 62, lid 2 van het BBV);
- Bij investeringen **kan** de componentenbenadering (zie **bijlage 1** definities) worden toegepast, voor zover vervanging van onderdelen niet via een onderhoudsvoorziening/bestemmingsreserve is gewaarborgd.

2.1.2.2 Investerings met economisch nut, met heffing

Een separate categorie betreft MVA met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Investerings voor riool en afvalstoffen moeten apart op de balans worden opgenomen, omdat de regelgeving over de verslaggeving van de rioolheffing en de afvalstoffenheffing en de daaraan gerelateerde lasten tot onduidelijkheden in fiscale procedures hebben geleid. Mede gezien de juridische consequenties, die een onjuiste kostentoekening aan deze taken kan hebben, is deze categorie in het leven geroepen.

2.1.2.3 Investerings met maatschappelijk nut

Dit betreft investeringen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen genereren geen middelen (d.m.v. tarieven/rechten) en er is geen markt voor. Het BBV bepaalt in artikel 59 lid 1 dat deze investeringen ook moeten worden geactiveerd.

De volgende regels zijn van toepassing:

- De investeringen **moeten** worden geactiveerd (artikel 59, lid 1 van het BBV);
- Bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief **moeten** in mindering gebracht op de investering. Deze netto-methode is verplicht voor alle investeringen (artikel 62, lid 2 van het BBV).

2.1.3 Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan volgens artikel 36 van het BBV uit:

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen;
- Leningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen;
- Overige langlopende leningen;
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

Bovenstaande onderdelen **moeten** altijd worden geactiveerd. Een eventuele duurzame waardevermindering wordt door een extra afschrijving tot uitdrukking gebracht.

2.2 Criteria voor activeren

Om praktische redenen verdient het niet de voorkeur om de investeringen die in aanmerking komen voor activeren in alle gevallen ook daadwerkelijk te activeren. De commissie BBV doet in een notitie rondom verkrijging en vervaardiging van kapitaalgoederen vanuit efficiency oogpunt de aanbeveling om een minimale waarde te hanteren. Wij stellen voor om een minimum te hanteren van € 25.000 (was € 10.000). Hierdoor wordt de staat van activa niet belast met veel kleine investerings- en afschrijvingsbedragen. Er gelden “algemene” criteria voor het activeren. In de onderstaande kaders zijn deze verder opgenomen.

2.3 Kaders voor activeren

(W) = Wettelijk en (K) = Keuze

-
1. Vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd, minus eventuele bijdragen van derden (W);
 2. De (samengestelde) investering (en de gezamenlijke componenten), minus een eventuele bijdrage, heeft/hebben een waarde > € 25.000 (K);
 3. Kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio worden niet geactiveerd (K);
 4. Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaalde investering (actief) worden geactiveerd als is voldaan aan de wettelijke vereisten conform art. 60 BBV (K) (K);
 5. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd als is voldaan aan de wettelijke vereisten conform art. 61 BBV (K);
 6. Investerings in economisch nut, economisch nut met heffing als ook maatschappelijk nut worden afzonderlijk op de balans zichtbaar gemaakt (W);
 7. Directe kosten van software vallen ook onder materiele vaste activa en worden geactiveerd (K);
 8. In beginsel wordt de componentenbenadering gehanteerd, wanneer wordt afgeweken dient dit (bij raadsbesluit) te worden gemotiveerd (K);
 9. Er dient een meerjarig nut te zijn (≥ 3 jaar) (W);
 10. Kosten van dagelijks- en planmatig onderhoud worden niet geactiveerd, reconstructie daarentegen wel (W);
-

3. Waarderen van activa

3.1 Inleiding

De activa die op de balans van de gemeente worden opgenomen vertegenwoordigen een bepaalde waarde. De gekozen systematiek voor de waardering is van invloed op de exploitatie van de gemeente en daarmee op de financiële resultaten die worden behaald. Het BBV geeft strikte regels voor de waardering van activa. Hiermee wordt voorkomen dat financiële resultaten kunnen worden beïnvloed en anderzijds wordt bereikt dat financiële gegevens in de loop der tijd vergelijkbaar blijven.

3.2 Waardering tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs

In artikel 62 van het BBV is bepaald dat alle vaste activa worden geactiveerd voor het bedrag van de investering. Dit kan de verkrijgingsprijs zijn, of de vervaardigingsprijs.

Verkrijgingsprijs

Vaste activa die we aanschaffen, zoals inventaris, worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, die de inkoopprijs en bijkomende kosten omvat, exclusief BTW (mits terug vorderbaar of compensabel).

Vervaardigingsprijs

Vaste activa die we vervaardigen, zoals wegen en rioleringen, worden gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs waarin naast de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de rechtstreeks aan de vervaardiging toe te rekenen kosten, ook wordt opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend (bijvoorbeeld rente tijdens de bouw). Hiervoor hanteren we de gemeentelijke omslagrente die jaarlijks in de P&C-stukken bepaald wordt. De interne uren, overhead en rentelasten **mogen** dus in de vervaardigingsprijs worden meegenomen. Directe uren inclusief overhead kunnen dus aan de investering worden toegerekend. Dit geldt dit ook voor uren van derden. Indirecte kosten worden toegerekend aan complexere investeringen, en wanneer deze meer bedragen dan € 25.000. Voor de toerekening van uren en overhead in zijn algemeen en investeringen in het bijzonder, stelt het college nadere uitvoeringsregels en uitgangspunten op.

3.3 Restwaarde

De restwaarde is de schatting, tegen het prijspeil van het moment van ingebruikname, van de opbrengst die na de gebruiksduur nog gerealiseerd kan worden, verminderd met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen van) het actief. Indien een object met een bepaalde restwaarde wordt afgestoten, vindt afboeking van de restwaarde plaats. Een zich eventueel voordoende boekwinst of –verlies wordt beschouwd als een incidentele bate of incidentele last. In Uithoorn wordt vanuit het voorzichtigheidsprincipe uitgegaan van een restwaarde nihil.

Uitzondering hierop vormen woningen en bepaalde andere gebouwen met een bedrijfseconomische functie die op de verkooplijst staan (nota vastgoed), aangezien het in lijn der verwachting ligt dat deze een restwaarde behouden ook na de afschrijvingstermijn. Bovendien is op termijn geen vervangingsinvestering nodig. Voor de waardering van dit vastgoed wordt maximaal de marktwaarde gehanteerd, indien deze niet beschikbaar is wordt de meest recente WOZ waarde als bovengrens gehanteerd. Een eventueel verkregen opbrengst wordt als incidentele bate verantwoord in de jaarrekening.

3.4 Vervangingsvoorziening

Voorzieningen die worden gevormd wegens de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven, **moeten** op de investering in mindering worden gebracht (artikel 62, lid 3 van het BBV).

Indien de gemeente in de riool- of afvalstoffenheffing bijdragen heeft opgenomen voor toekomstige vervangingsinvesteringen, moeten de verkregen gelden in een vervangingsvoorziening worden opgenomen (Art. 44 lid 1d BBV). Deze bijdragen zijn dan bestemd voor het betreffende doel en staan niet vrij ter beschikking van de raad. Op het moment dat de daadwerkelijke vervangingsinvestering plaatsvindt, wordt de investering geactiveerd en moet de vervangingsbijdrage uit de voorziening in mindering worden gebracht op de vervangingsinvestering (Art. 62, lid 3 BBV). Het direct in mindering brengen van een voorziening op een investering betreft een afboeking in de balanssfeer.

3.5 Afwaarderen activa

Na verloop van tijd kan de waarde van een actief zijn veranderd ten opzichte van de boekwaarde ervan op de balans. Herwaardering van activa naar een hogere waarde is niet toegestaan, omdat winst pas bij realisatie mag worden genomen (realisatie principe). Afwaardering van activa wordt in de meeste gevallen eveneens niet toegestaan, waardering geschiedt immers tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Uitzondering hierop wordt gevormd door activa met een bedrijfseconomische functie (genereren van middelen). Voorbeelden hiervan zijn gebouwen/woningen die op de afstootlijst staan, activa die buiten gebruik (en dus verkocht) worden en deelnemingen. Hiervoor geldt dat het verwerken van een duurzame waardevermindering zelfs verplicht is. Dit is van toepassing wanneer de marktwaarde duurzaam onder de boekwaarde komt. Daarom is in artikel 65 van het BBV het volgende opgenomen.

Artikel 65 van het BBV geeft de voorschriften weer voor afwaardering van activa.

- Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen;
- Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
- Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde.

In **bijlage 2** staat aangegeven hoe er met duurzame waardevermindering wordt omgegaan.

In het derde lid wordt voorgeschreven dat van een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, waarvan de restwaarde lager is dan de boekwaarde, wordt afgeschreven tot de restwaarde (proportioneel afwaarderen). Bij een volledige buitengebruikstelling dient het actief uiteraard te worden afgewaardeerd tot nul, hetzij tot de restwaarde, die redelijkerwijs verwacht kan worden. Dit is bijvoorbeeld van toepassing bij ons gemeentelijk vastgoed.

3.6 Kaders voor waardering

(W) = Wettelijk en (K) = Keuze

1. Vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs (W);
 2. Over de vaste activa wordt de gemeentelijke omslagrente toegerekend, als onderdeel van de jaarlijkse kapitaallasten (K);
 3. Bij de vervaardigingsprijs van grotere en complexe investeringsprojecten wordt een redelijk deel van de indirecte kosten meegenomen wanneer deze hoger zijn dan € 25.000. Hieronder vallen interne uren, overhead en kosten van derden (K);
 4. Activa die op de verkooplijst staan worden maximaal tegen de marktwaarde gewaardeerd. Indien de marktwaarde niet is bepaald (taxatie) dan wordt de WOZ waarde als bovengrens gehanteerd (K);
 5. Herwaardering van activa (boekwaarde) naar een hogere waarde is niet toegestaan (W);
 6. In beginsel wordt er geen rekening gehouden met een restwaarde, wanneer wordt afgeweken dient dit (bij raadsbesluit) te worden gemotiveerd (K);
 7. Voorzieningen die worden gevormd wegens de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven, moeten op de investering in mindering worden gebracht (W);
 8. Het BBV geeft strikte voorwaarden voor afwaardering van activa in geval van **duurzame waardevermindering** in artikel 65, lid 1 en 2 (W);
 9. Het BBV geeft strikte voorwaarden voor afwaardering van activa in geval van **buiten gebruikstelling** in artikel 65, lid 3 (W).
-

4. Afschrijven van activa

4.1 Inleiding

In de vorige hoofdstukken is behandeld welke verschillende soorten van worden geactiveerd investeringen (immateriële/ materiële/ financiële activa) en tegen welke waarde ze op de balans komen. Dit onderdeel behandelt de afschrijvingslasten van de geactiveerde investeringen. De waardevermindering van vaste activa wordt door middel van afschrijving tot uitdrukking gebracht. De wijze waarop de gemeente afschrijft heeft invloed op de exploitatie (begrotingsresultaat) en vermogenspositie. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige economische gebruiksduur. Vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur zoals gronden worden niet afgeschreven.

Bij de bepaling van de afschrijving zijn de volgende aspecten van belang:

- de afschrijving en afschrijvingsmethode;
- moment van starten met afschrijven;
- het geactiveerde bedrag;
- restwaarde;
- afschrijvingstermijn.

In de onderstaande hoofdstukken wordt hier verder op ingegaan.

4.2 Afschrijving, afschrijvingsmethode en rente

Afschrijven

Afschrijven is:

het tot uitdrukking brengen van de waardevermindering van een duurzaam productiemiddel (vast actief), volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

De verwachte toekomstige gebruiksduur van een actief wordt op het moment van investeren bepaald, op grond van de geschatte technische of economische levensduur. De technische levensduur duidt op de periode van technische bruikbaarheid. De economische levensduur geeft een indicatie van de periode van economisch rendabel gebruik. De verwachte toekomstige levensduur van activa wordt vertaald in een afschrijvingstermijn. Het BBV schrijft geen afschrijvingstermijnen voor, omdat de gebruiksduur afhankelijk kan zijn van de lokale omstandigheden. De gemeente dient dan ook zelf de gebruiksduur (afschrijvingstermijnen) per categorie van de kapitaalgoederen vast te stellen. Als de componentenbenadering (zie **bijlage 1** definities) wordt toegepast, dan dient de gebruiksduur afgestemd te zijn op deze afzonderlijke componenten. De afschrijvingen vinden plaats, onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar en volgens een bestendige (consequente) gedragslijn. In **bijlage 3** is een afschrijvingstabel opgenomen. De raad kan in uitzonderlijke situaties afwijken van termijnen in de tabel, door middel van een afzonderlijk raadsbesluit. De afschrijvingstermijn van de investering fietsstraat Boterdijk is vanwege de bodemgesteldheid bepaald op 10 jaar in plaats van de gebruikelijke 25 jaar. De grondslag voor de afwijking wordt door het college objectief gemotiveerd, waarbij er geen sprake mag zijn van resultaat gestuurde afschrijving.

Een uitzondering voor afschrijving betreffen “gronden”, omdat grond geen slijtend actief is en daarom een eeuwigdurende gebruiksduur heeft. Daarnaast is het opschorten van afschrijvingen gedurende een redelijke termijn toegestaan, indien een gebouw leeg staat tot het moment van verkoop³.

Voor de kosten van onderzoek en ontwikkeling (zie B bij paragraaf 2.1.1) geldt een maximale afschrijvingstermijn van 5 jaar (zie art 64, lid 5 BBV). Voor bijdragen aan activa in eigendom van derden

³ Zie https://www.commissiebbv.nl/file/download/57979761/notitie_materiele_vaste_activa_december_2017.pdf paragraaf 5.2.3 laatste alinea

(zie C bij paragraaf 2.1.1, bijvoorbeeld de “Amsteltram”) gelden in principe dezelfde afschrijvings-termijnen als voor de gemeentelijke activa, maar **nooit hoger dan** de afschrijvingsduur die door de betreffende derden wordt gehanteerd.

Afschrijvingsmethode

Zoals in de definitie van afschrijven staat beschreven, vindt de waardevermindering plaats volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De te hanteren afschrijvingsmethode is daarmee niet specifiek voorgeschreven. De meest voorkomende afschrijvingsmethoden zijn de *lineaire afschrijvingsmethode* en de afschrijving door middel van *jaarlijkse gelijkblijvende annuïteiten*. In Uithoorn is gekozen voor lineaire afschrijving. Ieder jaar wordt hetzelfde bedrag (percentage van de aanschafwaarde) afgeschreven. De vermindering van de boekwaarde is daarmee boekhoudkundig ieder jaar gelijk, maar de jaarlijkse rentelast wordt ieder jaar lager.

Rente

De rente en de afschrijving vormen samen de kapitaallasten. Ten aanzien van de rente hanteren we voor alle vaste activa de gemeentelijke omslagrente, die jaarlijks in de P&C-stukken bepaald wordt. Dit komt de stuurbaarheid ten goede, en de objectieve vergelijkbaarheid bij investeringsbeslissingen.

4.3 Moment van starten afschrijven

Voor het moment van beginnen met afschrijven is de gemeente, binnen de regels van het BBV, vrij in haar keuze. Het gekozen moment moet dan wel op alle investeringen worden toegepast. Uit de volgende mogelijkheden kan worden gekozen:

- vanaf het begin van het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt (een volledig jaar afschrijving);
- medio het begrotingsjaar waarin het kapitaalgoed gereed komt (een half jaar afschrijving);
- vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt.

In Uithoorn hanteert de laatste variant.

4.4 Bedrag van activeren

De waarderingsgrondslagen zijn in deze nota onder de kaders van activering vastgelegd. Dit beleid moet consistent worden toegepast in de tijd.

4.5 Restwaarde en afschrijving

De restwaarde is in deze nota onder de kaders van waardering vastgelegd. Dit beleid moet consistent worden toegepast in de tijd. De afschrijving vindt plaats door het bedrag van de aanschafwaarde te verminderen met de restwaarde, gedeeld door de gebruiksduur (Afschrijving per jaar = (aanschafkosten - restwaarde) / gebruiksduur).

4.6 Reserve ter dekking van afschrijving en rente

De raad kan een bestemmingsreserve voor de dekking van de rente en afschrijving (kapitaallasten) instellen. Deze bestemmingsreserve zal van voldoende omvang moeten zijn om de kapitaallasten gedurende de gehele vastgestelde afschrijvingsperiode aan de reserve te kunnen onttrekken. Om de volledige kapitaallasten aan de bestemmingsreserve te kunnen onttrekken, moet het saldo van de bestemmingsreserve gelijk zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa.

Wanneer het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten minder is dan de boekwaarde van de desbetreffende activa, dan kunnen de kapitaallasten slechts naar rato aan de bestemmingsreserve kapitaallasten worden onttrokken. De kapitaallastenreserves zijn gekoppeld aan de betreffende investeringen.

Voordeel van het instellen van een dergelijke bestemmingsreserve is dat hiermee met het beschikbaar komen van (een groot bedrag) eenmalige middelen toch min of meer indirect invulling kan worden gegeven aan het verbod om reserves in mindering te brengen op investeringen.

Nadeel is dat er een gesloten circuit wordt gevormd, waarbinnen de kosten en dekking van een investering voor een specifiek beleidsveld worden verantwoord en verrekend. Een reserve is eindig en bij een eventuele vervangingsinvestering kan dit leiden tot een groot beslag op toekomstige structurele financiële middelen in de begroting. Hiermee wordt “de rekening” naar een latere generatie doorgeschoven en daarmee niet als financieel gezond beoordeeld. Daarnaast zou dit ingaan tegen de strekking van het BBV om eenmalige middelen in te zetten voor een investering. Om deze redenen en in aansluiting op de nota financieel gezond en de nota reserves en voorzieningen worden er geen bestemmingsreserves gevormd ter dekking van structurele kapitaallasten.

4.7 Kaders voor afschrijven

(W) = Wettelijk en (K) = Keuze

-
1. Vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur worden niet afgeschreven (bijv. gronden) (W);
 2. De afschrijvingen vinden plaats, onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar en volgens een bestendige (consequente) gedragslijn (W);
 3. In bijlage 1 is een tabel met afschrijvingstermijnen opgenomen die worden gehanteerd (K);
 4. In uitzonderlijke gevallen kan middels een afzonderlijk raadsbesluit van punt 3 gemotiveerd worden afgeweken (K);
 5. Indien er een investering plaatsvindt die niet past binnen de kaders van deze tabel dan zoekt het college naar de activagroep die de meeste aansluiting heeft (K);
 6. Indien een gebouw op de verkooplijst staat wordt de afschrijving opgeschort (K);
 7. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde (W);
 8. De lineaire afschrijvingsmethode wordt gehanteerd (K);
 9. De afschrijving vindt voor het eerst plaats vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt (K);
 10. In beginsel wordt er gekozen voor een restwaarde van nihil, wanneer wordt afgeweken dient dit (bij raadsbesluit) te worden gemotiveerd (K);
 11. Er wordt geen reserve ingesteld ter dekking van uitsluitend (toekomstige) kapitaallasten (K);
-

5. Stelsel- en schattingswijzigingen

Het BBV schrijft voor dat de afschrijving slechts om gegronde reden af mag wijken van de grondslagen die in het voorgaande begrotingsjaar zijn toegepast. Zo kunnen bijvoorbeeld niet zondermeer de afschrijvingstermijnen of het moment van aanvang van afschrijven worden aangepast. De achtergrond hiervan is, dat de financiële stukken zo goed mogelijk inzicht moeten bieden in de financiële positie van de gemeente en de ontwikkelingen daarin over de jaren heen. De grondslagen dienen daarom consistent te worden toegepast. Zowel stelselwijzigingen in zijn algemeenheid als schattingswijzigingen met betrekking tot materiele vaste activa moeten door de raad worden vastgesteld.

Stelselwijziging

De gemeente kan besluiten om het aanvangsmoment voor het starten met afschrijven te wijzigen, bijvoorbeeld vanwege administratieve lastenverlichting. Een dergelijke wijziging wordt aangemerkt als een stelselwijziging.

Schattingswijziging

Afschrijven van geactiveerde kapitaalgoederen vindt jaarlijks plaats op basis van een vooraf bepaalde gebruiksduur. De afschrijvingstermijn kan aangepast worden (korter of langer), indien de feitelijke gebruiksduur bij nader inzicht afwijkt van de vooraf bepaalde gebruiksduur (bijvoorbeeld de riolering van 40 naar 60 jaar). Een aanpassing van de gebruiksduur betreft een schattingswijziging. Er is ook sprake van een schattingswijziging bij een wijziging van de afschrijvingsmethode (bijvoorbeeld van annuïtair naar lineair).

5.1 Kaders voor stelsel- en schattingswijzigingen

W) = Wettelijk en (K) = Keuze

-
1. Een wijziging van een verwachte toekomstige gebruiksduur c.q. gebruiksintensiteit is een schattingswijziging. De bestaande (rest)boekwaarde wordt niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven (W);
 2. Een wijziging van de 'vrij te kiezen' waarderingsgrondslagen is een stelselwijziging. Bij een stelselwijziging worden bestaande (rest)boekwaarden niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte gebruiksduur afgeschreven (W);
 3. Uit hoofde van rechtmatigheid kunnen besluiten tot een stelsel- of schattingswijziging met betrekking tot materiële vaste activa uiterlijk tot het eind (31-12) van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen door de raad (W);
 4. Alvorens de stelselwijziging aan de Raad wordt voorgelegd, wordt deze eerst advies bij de accountant gevraagd (K).
-

Bijlagen

Bijlage 1. Definities

In de nota zijn een aantal begrippen opgenomen, welke hieronder staan toegelicht:

Investerings

Dit zijn grote uitgaven die nodig zijn om activa die een meerjarig nut hebben (vaste activa), aan te schaffen of voort te brengen;

Investerings maatschappelijk nut

Investerings die geen mogelijkheid hebben om middelen te genereren, maar wel duidelijk een maatschappelijk doel hebben zoals wegen, bruggen, groenvoorziening e.d;

Investerings economisch nut

Investerings hebben een economisch nut indien zij verhandelbaar zijn of indien ze bijdragen aan het genereren van middelen*₁). Deze zijn te splitsten in:

- economisch nut en met een maatschappelijke functie (bijv. gemeentelijke huisvesting, scholen en sportvoorzieningen);
- economisch nut en een bedrijfseconomische functie (bijv. een verhuurd pand);
- economisch nut en een bedrijfseconomische functie waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

*₁) Het gaat nadrukkelijk om de mogelijkheid middelen te verwerven. De gemeente kan er zelf voor kiezen om ergens geen of geen kostendekkend tarief te rekenen, maar die keuze is niet van invloed op de vraag of het actief economisch nut heeft en moet worden geactiveerd. Eenzelfde redenering geldt voor de verhandelbaarheid.

Actief

Investerings / bezit dat verantwoord is op de balans;

Activeren

Het opnemen van een investerings (activa) op de balans;

Afschrijven

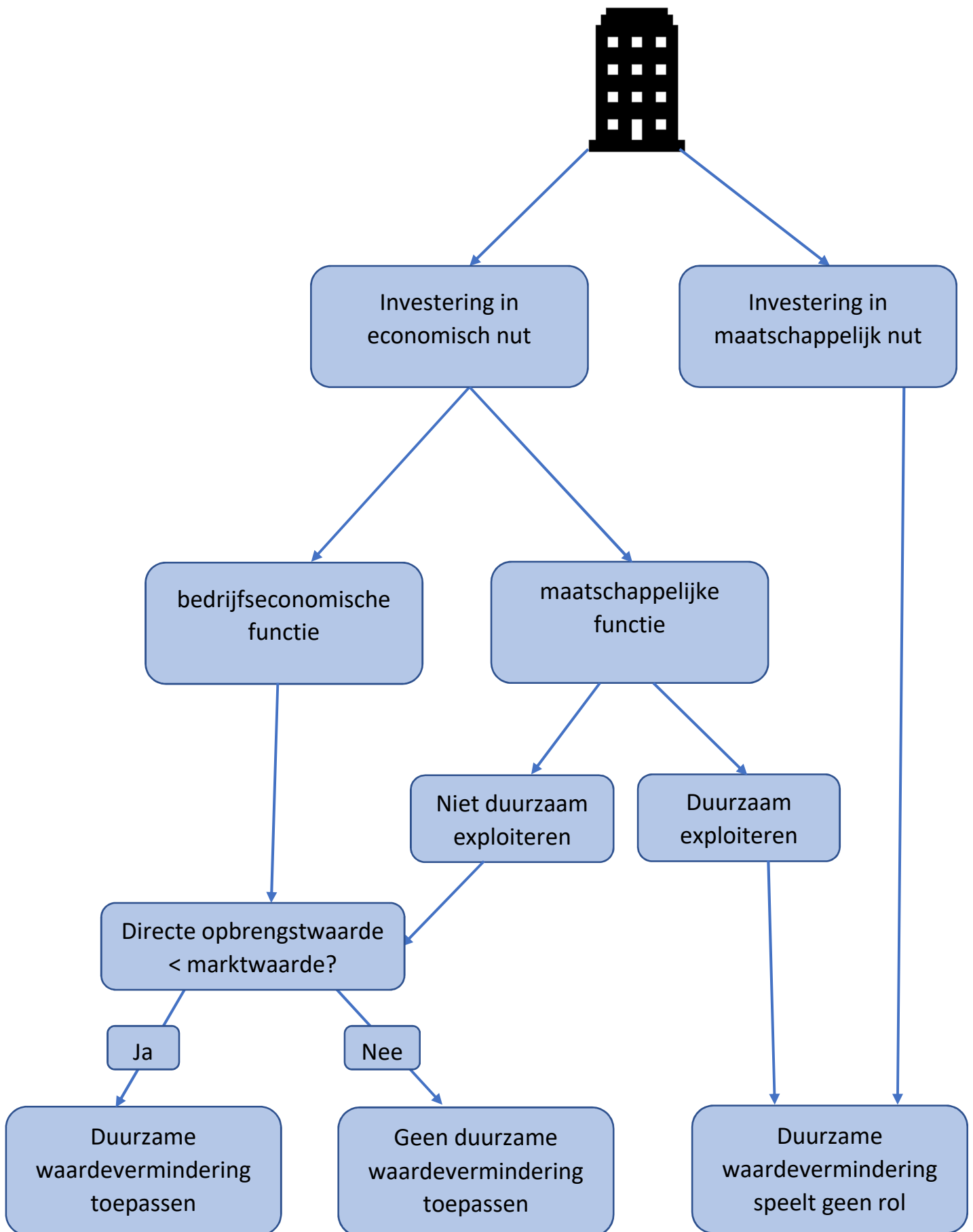
Afschrijven is de administratieve verwerking van een waardevermindering van een investerings (actief). De waardevermindering wordt veroorzaakt door slijtage en-/ of (economische) veroudering. De gebruiksduur bepaalt de afschrijvingstermijn en dus ook de hoogte van de afschrijvingslasten.

Balans

De balans geeft de omvang van het vermogen weer. De balans is onderdeel van de jaarrekening. De balans bestaat uit 2 zijden, die altijd met elkaar in evenwicht zijn. Op de linkerzijde van de balans staan de bezittingen (de activa), op de rechterzijde staat op welke wijze dit is gefinancierd (de passiva);

Componentenbenadering

Dit wil zeggen dat een investerings kan bestaan uit meerdere onderdelen die afzonderlijk geactiveerd worden en verschillende gebruikstermijnen hebben. Deze benadering vloeit voort uit het BBV en zorgt ervoor dat de kosten van investerings beter worden toegerekend aan de verwachte toekomstige gebruiksduur van de activa componenten (denk aan de technische installatie van een gebouw).

Bijlage 3 Afschrijvingstabel

Omschrijving investering	Afschrijvingstermijn
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	
Waterbouwkundige werken	25
Verhardingen (wegen, fietspaden, etc)	25
Kunstwerken (viaducten, bruggen, etc)	45
Wegmeubilair	5
Groenvoorziening/bomen	15
Verkeersregelinstallaties automaat	15
Verkeersregelinstallaties buitenwerk	30
Speeltoestellen	10
Gebouwen en terreinen	
Gronden	Geen afschrijving
Woningen en bepaalde andere gebouwen	40 jaar
Gebouwen (permanent)	40
Gebouwen (tijdelijk)	Per situatie
Uitbreiding/renovatie/verbouwing	25
Interieur (bijvoorbeeld vloerbedekking, meubilair, zonwering)	10
Erfafscheidingen/hekwerken	10
Installaties en apparatuur	
Installaties	15
Apparatuur en software	5
Tractie (voertuigen)	7
Sportvelden	
Natuurgras	15
Kunstgras	
- Voetbal	10
- Hockey zandkunstgras	15
- Hockey (semi)-waterveld	10
Asfalt	20
Atletiekbaan (kunststof)	15
BMX-baan	20
Terrein- of -veldafscheidingen, ballenvangers, poorten	30
Doelen	15
Verlichting (masten)	30
Verlichting (armaturen)	15
Drainage	30
Beregening	20
Bestrating	30
Afvalverwijdering	
Ondergrondse afvalcontainers - Binnenbak	15
Ondergrondse afvalcontainers - Buitenbak	30
Kca-depot	10
Vloeistofdichte vloer	10
Grofafvalbewerkers en -containers	10
Wisselcontainers	10
Tuindepots	15

Omschrijving investering	Afschrijvingstermijn
Rolcontainers	15
Riolering	
Riolering – Bouwkundig deel	40
Riolering – Technisch deel	15
Begraafplaats	25
Onderzoek en ontwikkeling	5
Bijdragen aan derden	Dezelfde afschrijvingstermijnen die hoort bij de categorie in de gemeentelijke activa, maar nooit hoger dan de afschrijvingsduur die door de betreffende derden wordt gehanteerd.

Bijlage 4 Relevante wet- en regelgeving BBV

Artikel 34

In de balans worden onder de immateriële vaste afzonderlijk opgenomen:

- a. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- b. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- c. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Artikel 35

1. In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. investeringen met een economisch nut;
- b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

2. Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Artikel 36

In de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. kapitaalverstrekkingen aan:
 1. deelnemingen;
 2. gemeenschappelijke regelingen;
 3. overige verbonden partijen;
- b. leningen aan:
 1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
 2. woningbouwcorporaties;
 3. deelnemingen;
 4. overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:

- a.;
 - b.;
 - c.;
 - d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.
2.
3.

Artikel 51

In de toelichting op de balans wordt aangegeven volgens welke methoden de afschrijvingen worden berekend.

Artikel 52

1. In de toelichting op de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. gronden en terreinen;
 - b. woonruimten;
 - c. bedrijfsgebouwen;
 - d. grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
 - e. vervoermiddelen;
 - f. machines, apparaten en installaties;
 - g. overige materiële vaste activa.
2. In de toelichting op de balans wordt het verloop van de activa, als bedoeld in het eerste lid, gedurende het begrotingsjaar, in een sluitend overzicht weergegeven. Daaruit blijken, voor zover van toepassing:
- a. de boekwaarde aan het begin van het begrotingsjaar;
 - b. de investeringen of desinvesteringen;
 - c. de afschrijvingen;
 - d. bijdragen van derden direct gerelateerd aan een actief;
 - e. afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen;
 - f. de boekwaarde aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 52b

De aard en omvang van de aangebrachte dan wel geraamde waardeverminderingen van de leningen vorderingen, bedoeld in artikel 63, achtste lid, van de vaste activa, bedoeld in artikel 65, eerste lid, en van de deelnemingen en voorraden, bedoeld in artikel 65, tweede lid, worden in de toelichting op de balans opgenomen.

Artikel 59

- 1. Alle investeringen worden geactiveerd.
- 2. In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Artikel 62

- 1. Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
- 2. In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
- 3. In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in artikel 44, eerste lid,

onder d, in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Artikel 63

1. Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
2. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
3. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
4. Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
5. Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.
6. In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de activa van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.
7. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
8. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van leningen en vorderingen verrekend.

Artikel 64

1. De afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.
2. Slechts om gegronde redenen mogen de afschrijvingen geschieden op andere grondslagen dan die welke in het voorafgaande begrotingsjaar zijn toegepast. De reden van de verandering wordt in de toelichting op de balans uiteengezet. Tevens wordt inzicht gegeven in haar betekenis voor de financiële positie en voor de baten en lasten aan de hand van aangepaste cijfers voor het begrotingsjaar of voor het voorafgaande begrotingsjaar.
3. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.
4. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder a, maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.
5. In afwijking van het derde lid is de afschrijvingsduur voor de immateriële vaste activa, bedoeld in artikel 34 onder b, ten hoogste vijf jaar.
6. Voor bijdragen aan de activa in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34, onderdeel c, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Artikel 65

1. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.
2. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
3. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde